

Riktlinje om hantering av misstanke om avvikelse från god forskningssed

Samtliga personer som deltar i forskningsverksamhet vid Kungl. musikhögskolan i Stockholm (KMH) måste upprätthålla högt ställda kvalitetskrav på sin forskning. Avvikelse från god forskningssed inom forskningsprocessen ska därför i största möjliga utsträckning förebyggas och misstanke om avvikelse ska hanteras på ett enhetligt och rättssäkert sätt.

I 1 kap. 16 § högskoleförordningen stadgas att en högskola ska se till att medarbetare kan få råd och stöd i frågor om god forskningssed och avvikelser från sådan sed.

I lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning (LAO) stadgas att forskaren ansvarar för att följa god forskningssed i sin forskning (4 §) medan forskningshuvudmannen har det övergripande ansvaret för att forskningen utförs i enlighet med god forskningssed (5 §).

Vidare stadgas i LAO att om det kan misstänkas att oredlighet i forskning har förekommit i en forskningshuvudmans verksamhet, ska forskningshuvudmannen överlämna handlingarna i ärendet för prövning till den statliga Nämnden för prövning av oredlighet i forskning (6–7 §§). I LAO definieras oredlighet i forskning som en allvarlig avvikelse från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning (2 §). I denna handläggningsordning tillämpas denna definition genomgående. Eftersom KMH med staten som huvudman faller inom LAO:s tillämpningsområde (3 §), tillämpas LAO på forskning som utförs av KMH, förutsatt att forskningen inte omfattas av undantag som föreskrivits eller beslutats av regeringen i enlighet med 3 § sista stycket LAO.

KMH ska även lämna de upplysningar och handlingar om forskningen som nämnden begär och ge nämnden tillgång till datorer och annan utrustning som har använts vid forskningen (12 § LAO). Vid behov kan god forskningssed hantera frågor som rör högskolans samverkan med nämnden.

Inledning

Sedan 1 januari 2020 utreds misstankar om oredlighet i forskning av en särskild nationell nämnd, *Nämnden för prövning av oredlighet i forskning (Npof)*, placerad vid Etikprövningsmyndigheten i Uppsala. Lärosätena har dock fortsatt en roll i hanteringen av dessa fall samt för de *avvikelser från god forskningssed* som inte ska hanteras av Npof.

I 1 kap. 17 § högskoleförordningen (1993:100) stadgas att en högskola ska pröva andra misstänkta avvikelser från god forskningssed än de som ska prövas särskilt enligt LAO, samt att en högskola ska fastställa riktlinjer för sin prövning av misstänkta avvikelser från god forskningssed.

Bakgrund

Med god forskningssed avses den moraliska praxis som utvecklas då forskningens olika aktörer i dialog med det omgivande samhället kritiskt reflekterar kring forskningsverksamheten (SOU 1999:4). De principer på vilken en sådan praxis vilar finns beskrivna i olika dokument, däribland den europeiska kodexen för forskningens integritet som publiceras av *All European Academies, ALLEA*.¹ Denna kodex vilar på fyra grundläggande principer för att säkerställa forskningens integritet:

- *Tillförlitlighet* i fråga om att säkerställa forskningens kvalitet, vilket avspeglas i design, metod, analys och utnyttjande av resurser.
- *Ärlighet* i fråga om att utveckla, genomföra, granska samt rapportera och informera om forskning på ett öppet, rättvist, fullständigt och objektivt sätt.
- *Respekt* för kolleger, forskningsdeltagare, samhälle, ekosystem, kulturarv och miljö.
- *Ansvar* för forskningen från idé till publicering, för ledning och organisation, för utbildning, tillsyn och mentorskap samt för dess vidare konsekvenser.

Definition av oredlighet

I lagen om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning definieras *oredlighet i forskning* som allvarliga avvikelser från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning (SFS 2019:504).

---

¹ Den europeiska kodexen för forskningens integritet. ALLEA – All European Academies, Berlin 2018

Regeringen har meddelat att de anser att det inte är tillräckligt utrett om den lagstadgade definitionen av oredlighet i forskning kan tillämpas på konstnärlig forskning eftersom den skiljer sig från vetenskaplig forskning på den punkten att den utgår från konstnärlig praktik. Av detta skäl har regeringen bedömt att konstnärlig forskning, åtminstone inledningsvis, inte bör ingå i Npof:s kompetensområde.

Med andra avvikelser från god forskningssed avses avvikelser från god forskningssed som inte omfattas av den lagstadgade definitionen. Inom begreppet andra avvikelser från god forskningssed räknas också avvikelser från god forskningssed i konstnärlig forskning, i form av fabricering, förfalskning eller plagiering som begås med uppsåt eller grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av konstnärlig forskning.

Bedömning av huruvida sådana avvikelser är att betrakta som allvarliga bör i första hand utgå från de principer som finns i den europeiska kodexen för forskningens integritet. Det bör särskilt beaktas huruvida avvikelsen väsentligen skadar eller riskerar skada forskningens eller forskarnas integritet samt huruvida den begåtts med uppsåt eller av grov oaktsamhet.

Allmänt om hantering av avvikelser från god forskningssed

1 § Avvikelser från god forskningssed inom KMH:s verksamhet ska uppmärksammas och hanteras på lämpligt sätt med hänsyn till avvikelsens karaktär och grad av allvar.

Anmälan

2 § Misstanke om avvikelse från god forskningssed ska omgående anmälas till rektor. Om anmälan görs till annan befattningshavare än rektor ska den skyndsamt vidarebefordras till rektor. Personer som omfattas av misstankarna ska inom skälig tid informeras om anklagelserna.

Anmälan om misstänkt oredlighet i forskning kan alltid göras direkt till Npof.

Inledande bedömning

3 § Vid misstanke om avvikelse från god forskningssed ska KMH bedöma huruvida misstanken rör oredlighet i forskning eller andra avvikelser från god forskningssed.

Den inledande granskningen görs i normalfallet av jurist (extern) i samråd med rektor. Vid osäkerhet ska ärendet överlämnas till Forskningsrådets utskott för god forskningssed, för en inledande bedömning om misstanken gäller

oredlighet i forskning eller andra avvikelser från god forskningssed i KMH:s verksamhet.

Om misstanken bedöms kunna röra oredlighet i forskning, enligt den lagstadgade definitionen, det vill säga fabricering, förfalskning eller plagiering utan att uppsåt eller grov oaktsamhet har kunnat konstateras, ska ärendet överlämnas till Npof

Om misstanken bedöms röra sådana handlingar eller underlåtelser som kan falla under allmänt åtal eller annan myndighets tillsyn ska ärendet överlämnas till den myndighet som ska utreda ärendet.

Om misstanken bedöms röra andra avvikelser från god forskningssed, vilket även innefattar konstnärlig forskning, ska lärosätet hantera ärendet i enlighet med § 4.

I den mån misstanken rör både oredlighet i forskning och andra avvikelser från god forskningssed ska KMH hantera den del av ärendet som rör andra avvikelser från god forskningssed, vanligen efter att Npof överlämnat ärendet.

4 § Om det inte utan vidare utredning kan uteslutas att misstanken rör allvarliga avvikelser från god forskningssed ska lärosätet utreda ärendet i enlighet med §§ 6–10 nedan.

Forskningsrådets utskott för god forskningssed

5 § För utredning av misstanke om andra avvikelser från god forskningssed än de som ska prövas särskilt enligt lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning ansvarar Forskningsrådets utskott för god forskningssed.

Utredning

6 § Vid misstanke om andra allvarliga avvikelser från god forskningssed ska utskottet göra en egen utredning.

7 § När en misstanke om allvarlig avvikelse inte kan styrkas kan rektor avskriva ärendet eller besluta att KMH ska hantera ärendet på annat sätt.

8 § Personer som misstänks för andra allvarliga avvikelser från god forskningssed ska inom skälig tid informeras om KMH:s utredning och erbjudas möjlighet att besvara anklagelserna.

9 § Utskottet kan vid behov inhämta yttranden från sakkunniga.

10 § Inom skälig tid ska utskottet i en utredningsrapport dokumentera misstanken, utredningen och sitt ställningstagande till misstanken. Innan rektor

fattar beslut i ärendet ska kommunikation ske till berörda parter, i enlighet med 25 § förvaltningslagen.

Beslut

11 § På grundval av en genomförd utredning ska rektor efter föredragning fatta beslut i ärendet. Beslut ska dels slå fast om andra avvikelser från god forskningssed skett, dels om någon ska hållas ansvarig för avvikelsen. Det ska också framgå huruvida avvikelsen är av allvarligt slag och om den begåtts med uppsåt eller av grov oaktsamhet.

Uppföljning

12 § Rektor beslutar om eventuella åtgärder med anledning av beslut i ärendet, oavsett om det fattats av Npof eller av KMH. Eventuella åtgärder ska stå i proportion till avvikelsens grad av allvar (5 § tredje stycket förvaltningslagen).

13 § Om forskare frias från misstanke om oredlighet eller annan avvikelse från god forskningssed ska lämpliga åtgärder vidtas för att avhjälpa den skada misstanken och ärendets hantering kan ha medfört.

14 § Rektor ansvarar för att berörda parter; forskningsfinansiärer, myndigheter, tidskrifter med flera informeras av KMH om ärenden vari oredlighet eller andra allvarliga avvikelser från god forskningssed konstaterats i enlighet med 14 § LAO.

15 § Rektor ansvarar vidare för att åtgärder som har vidtagits eller avses vidtas med anledning av att en avvikelse från god forskningssed skett rapporteras till Npof, i enlighet med 13 § lagen om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning och 1 kap. 18 § högskoleförordningen.

16 § Rektor ansvarar också för att KMH till Npof senast den 30 mars varje år, i avidentifierad form, redovisar uppgifter om avvikelser från god forskningssed som under föregående kalenderår har prövats inom högskolan (1 kap. 18 § Högskoleförordningen).